

Resursfördelningsmodell

för förskoleklass och grundskola i

Norrtälje kommun

Förslag till barn- och skolnämnden
2023-04-17

Gäller från 2024-01-01

NORRTÄLJE
KOMMUN

Innehåll

1. Syftet med resursfördelningsmodellen	2
2. Resursfördelningsmodellen i översikt	3
3. Grundresurs.....	4
3.1 Allmänt om grundresurs	4
3.2 Beräkning av grundbeloppet	5
3.3 Beräkning av strukturtillägget	6
4. Lokaliseringstillägg	8
5. Tilläggsbelopp per elev	9
5.1 Omfattande behov av särskilt stöd	9
5.2 Modersmålsundervisning	9
5.3 Lovskola	10
6. Momskompensation	10
7. Särskild verksamhet	10
7.1 Simundervisning	10
7.2 Naturcentrum.....	10
8. Tillägg direkt till elev	10
8.1 Skolskjuts	10
9. Månadsavräkning och utbetalning	11
10. Övrigt avseende fristående verksamheter	11

1. Syftet med resursfördelningsmodellen

Resursfördelningsmodellen ger förutsättningar för likvärdig och konkurrensneutral fördelning mellan kommunala och fristående aktörer på ett spårbart och uppföljningsbart sätt. Modellen utgår ifrån Skollagen och kommunfullmäktiges mål, ska vara stabil över tid men också möjliggöra anpassning till hastigt uppkomna behov och prioriteringar. Modellen skapar en tydligare ekonomistyrning, bidrar till god ekonomisk hushållning och uppmuntrar till effektiv användning av resurserna och ökad kostnadsmedvetenhet.

Grundresursen beräknas utifrån den av kommunfullmäktige beslutade budgeten för de olika verksamheterna. Grundresursen består till del av ett åldersindelad grundbelopp per barn/elev. Inom grundresursen fördelas även delar av resurserna om genom ett strukturtillägg som varierar beroende på den socioekonomiska strukturen för respektive enhet. Syftet med strukturtillägget är att kompensera för de systematiska skillnaderna mellan elevgrupperna. För elever elev vid skolor med undervisning begränsad till elever i behov av särskilt stöd, så kallade resursskolor, utgår dock inte ett strukturtillägg utan ett förhöjt grundbelopp.

Skollagen (1 kap. 4 §) anger att "I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen".

Avsikten är att resurserna ska fördelas dit behoven är störst för att skapa förutsättningar för en mer likvärdig förskola och skola. Grunden i likvärdighet utgår ifrån en basnivå som tar höjd för alla barns och elevers rätt till omsorg och undervisning av god kvalitet och utifrån det kompensatoriska uppdraget ges möjlighet att lyckas.

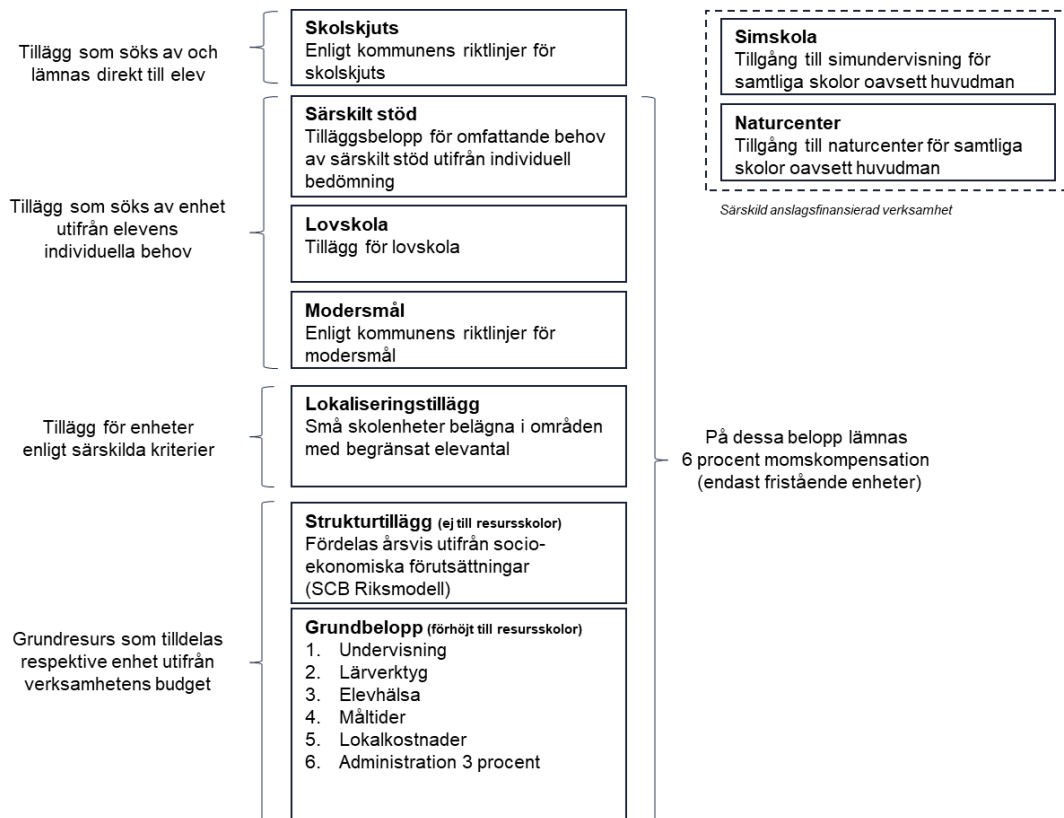
I resursfördelningsmodeller fördelas även ett tilläggsbelopp till vissa små förskole- och grundskoleenheter utanför kommunens större befolkningscentra, resurser för särskilda verksamheter som är anslagsfinansierade, med mera.

I resursfördelningsmodellen ingår även de individuellt inriktade tilläggsbeloppen som efter prövning kan utgå utöver grundresursen, till exempel resurser för modersmålsundervisning eller för elever med omfattande behov av särskilt stöd.

I detta dokument anges inte några faktiska ersättningsnivåer. Dessa fastställs utifrån denna modell i årliga beslut kring ersättning till förskole- och skolverksamheter i Norrtälje kommun.

2. Resursfördelningsmodellen i översikt

Resurserna till grundskolan, inklusive förskoleklass, fördelas enligt följande översiktliga modell:

Modellen består av en rad olika delar som tillsammans utgör de samlade resurserna för följande verksamheter:

- Förskoleklass
- Grundskola årskurs 1–3
- Grundskola årskurs 4–6
- Grundskola årskurs 7–9
- Förskoleklass vid resursskola
- Grundskola årskurs 1–3 vid resursskola
- Grundskola årskurs 4–6 vid resursskola
- Grundskola årskurs 7–9 vid resursskola

Grundbeloppet differentieras över förskoleklass och årskurser enligt ovan. För elever vid så kallade resursskolor utgår förhöjt grundbelopp¹. För resursskolorna utgår dock ej struktur tillägg.

¹ Särskilda undervisningsgrupper, som ibland kallas resursskolor, hanteras inom ramen för särskilt stöd.

3. Grundresurs

3.1 Allmänt om grundresurs

3.1.1 Fördelning mellan grundbelopp och strukturtillägg

Grundresursen består av ett grundbelopp och ett strukturtillägg. Strukturtillägget fördelas utifrån socioekonomiska förutsättningar. Skolor med undervisning begränsad till elever i behov av särskilt stöd, så kallade resursskolor, erhåller ej strukturtillägg.

För elever vid så kallade resursskolor enligt skollagen 9 kap. 15 §², 9 kap. 17 §, 10 kap. 31a § respektive 10 kap. 35 § utgår ett förhöjt grundbelopp (se avsnitt 3.1.2).

Tabellen nedan visar den procentuella fördelningen mellan grundbelopp och strukturtillägg. Strukturtillägget beräknas alltid utifrån ordinarie grundbelopp, det förhöjda grundbeloppet till elever vid så kallade resursskolor inkluderas inte.

Verksamhet	Grundbelopp %	Strukturtillägg, %
Grundskola, inklusive förskoleklass	95,0	5,0
Resursskola, inklusive förskoleklass	100,0	0,0

3.1.2 Skolor med undervisning begränsad till elever i behov av särskilt stöd

Norrtälje kommun har beslutat om ett särskilt förhöjt grundbelopp per elev vid skolor med undervisning begränsad till elever i behov av särskilt stöd, så kallade resursskolor.

För att vara berättigad till det förhöjda grundbeloppet måste den aktuella skolenheten begränsa sitt mottagande till att endast avse elever som är i behov av särskilt stöd enligt skollagen 9 kap. 15 §³, 9 kap. 17 §, 10 kap. 31a § respektive 10 kap. 35 § och att samtliga elever på skolan har beslut om åtgärdsprogram.

Det högre grundbeloppet lämnas oavsett vilken typ av huvudman som bedriver verksamheten. Huvudmannen intygar en gång per år enligt fastställd rutin att skolan har status av resursskola. Det förhöjda grundbeloppet utgår då för alla elever som är mottagna på skolan. Det förhöjda grundbeloppet utbetalas tidigast från och med den första dagen i det kvartal som intygandet inkommit.

Vidare villkor för förhöjt grundbelopp är att samtliga elever enligt åtgärdsprogram har en anpassad lärmiljö och att skolan har utökade kostnader vad avser exempelvis lärartäthet och relevant specialistkompetens. Barn- och utbildningskontoret ska också ges möjlighet till insyn för att kontrollera detta genom platsbesök eller inhämtande av underlag.

3.1.3 Föräldraavgifter

I Norrtälje kommun tillämpas maxtaxa. Samtliga belopp gällande förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem avser så kallad "bruttopenning", det vill säga exklusive avdrag för fritidshems-/barnomsorgsavgift då Norrtälje kommun tar in dessa avgifter även från vårdnadshavare med barn i fristående verksamhet.

² Enligt formulering som träder i kraft 2023-07-01

³ Enligt formulering som träder i kraft 2023-07-01

3.2 Beräkning av grundbeloppet

3.2.1 Budgeten utgör basen för grundbeloppet

Kommunfullmäktige fastställer beloppen för grundresursen utifrån beslutad budget för de olika verksamheterna. Grundresursen fördelas med ett lika stort belopp per barn/elev i respektive åldersgrupp.

Budgetpost	Kostnaderna avser
Undervisning/pedagogisk verksamhet	Kostnad för personal inkl. ledning, stödåtgärder till barn/elever, arbetslivsorientering, kompetensutveckling och liknande kostnader
Lärverktyg/pedagogiskt material	Läromedel, datorer, programvara, skolbibliotek, kulturaktiviteter
Elevhälsa	Kurator, psykolog, skolsköterska och skolläkare
Måltider	Personal, livsmedel, transporter, förbrukningsmaterial, viss administration
Administration	Ersätts med ett schablonbelopp om tre procent av grundbeloppet, för pedagogisk omsorg en procent. Se även avsnitt 3.2.2 nedan.
Lokalkostnader	Motsvarar kommunens genomsnittliga kostnad per barn/elev i motsvarande verksamhet. I lokalkostnader för förskoleklass/grundskola ingår även lokaler för fritidshemsverksamheten. Se även avsnitt 3.2.3 nedan.
Mervärdesskatt	Till fristående enheter lämnas momscompensation med en schablon på 6 procent av det totala bidragsbeloppet (grundbelopp och i förekommande fall tilläggsbelopp). Se även avsnitt 6 nedan.

3.2.2 Administration

Resurser till administration avser till exempel ledning, styrning och gemensamma kostnader och utgår med 3 procent av det totala grundbeloppet. Den enskilda/fristående verksamheten ersätts på samma villkor som de kommunala.

Resursen i kommunal verksamhet används för att finansiera exempelvis förvaltningsledning för egen regi och nämndens särskilda satsningar, men kan också användas som reserv för oförutsedda behov/händelser.

3.2.3 Lokalkostnader

Barn- och skolnämnden kompenseras för sina lokalkostnader. Den fristående verksamheten får ett genomsnitt av kommunens budgeterade lokalkostnad per barn/elev i motsvarande kommunal verksamhet.

Fritidshemsverksamheten bedrivs oftast i integrerad form i grundskolans lokaler. Den totala lokalresursen inklusive fritidshem är budgeterad under förskoleklass/grundskolan och ingår i grundbeloppet för förskoleklass/grundskola.

3.2.4 Statsbidrag

Statsbidrag hanteras på olika sätt beroende på vilken typ av statsbidrag det handlar om.

3.2.4.1 Generella statsbidrag

Generella statsbidrag ingår i grundresursen. I enlighet med den statliga finansieringsprincipen får Norrtälje kommun en kompensation från staten i form av generella statsbidrag för att finansiera de nya uppdrag och åtaganden som staten ger kommunen.

Kommunen har rätt att prioritera hur intäkterna ska fördelas mellan nämnder och uppdrag vilket innebär att de generella statsbidragen inte är öronmärkta för respektive uppdrag. De statliga bidragen är som en följd av detta medräknade i grundresursen som kommunfullmäktige tilldelar barn- och skolnämnden och ingår i de ersättningar som kommunen beslutar om.

Några exempel är:

- Utökad undervisning i matematik årskurs 1–3 samt årskurs 4–6
- PRAO i åk 8 och 9
- Allmän förskola 3-åringar
- Fler nationella prov

3.2.4.2 Statsbidrag som endast kommuner kan ansöka om

Här avses statsbidrag som endast kommuner kan ansöka om och som ingår i grundresursen. Statsbidragen avser alla barn/elever och verksamheter i kommunen, oavsett huvudman.

Några exempel är:

- Kvalitetssäkrande åtgärder (personalkostnader i kommunal och fristående förskola samt fritidshem)
- Papperslösa barn
- Bidrag för barn och elever i kommunen som har folkbokföringsadress i ett EU/EES-land eller Storbritannien.

3.2.4.3 Statsbidrag för riktade satsningar

Statsbidrag för riktade satsningar, till exempel för likvärdig skola och minskade barngrupper i förskolan, söks direkt av respektive huvudman och avser att finansiera ett specifikt ändamål eller uppdrag. Dessa ingår inte i grundresursen.

3.3 Beräkning av strukturtillägget

Alla elever har rätt till en likvärdig skola. Skollagen (1 kap. 4 §) anger att "I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen."

Enligt Skollagen (2 kap. 8 b §) ska kommunerna fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. En del av grundresursen, strukturtillägget, fördelas därför med hänsyn till barnens/elevernas olika förutsättningar och behov.

En socioekonomisk fördelning bygger på hur elevers socioekonomiska bakgrund samvarierar med sannolikheten för att eleverna uppnår målen och syftar till att kompensera för skillnader i

elevernas förutsättningar. Det är de systematiska skillnaderna mellan elevgrupperna som ska kompenseras för i fördelningsmodellen. Barnens individuella skillnader i behov hanteras av enheterna i första hand, mellan huvudmannens enheter i andra hand och i form av ansökta medel, tilläggsbelopp, i sista hand.

3.3.1 Modell för att beräkna strukturtillägget

Beräkningen av strukturtillägget per enhet görs enligt Riksmodellen. Det är en modell som Statistiska centralbyrån (SCB) har tagit fram för att skatta hur behoven varierar mellan enheter i en kommun.

Utifrån beräkningar på kommunens avgångselever i årskurs 9 har sambandet mellan barnens/elevernas bakgrund och deras betyg räknats fram. De betygsresultat för eleven som används i modellen är om eleven inte uppnår behörighet till gymnasieskolan och/eller eleven har fått icke-godkänt i minst två ämnen.

Beräkningarna har gjorts med hjälp av avgångsbetygen för samtliga elever i rikets skolor de senaste fem åren. För varje individ kopplas avgångsbetyget samman med socioekonomiska bakgrundsvariabler. Med hjälp av regressionsanalys får man fram hur mycket risken att inte uppnå godkänt ökar beroende på olika bakgrundsvariabler. Man får fram både vilka faktorer som har starkast samband med att inte nå målen och hur starkt sambandet är för de olika variablerna. Analysen tar hänsyn till variablernas betydelse i kombination med varandra.

De variabler som används är:

- Kön
- Invandrad för 0–2, 3–6 respektive 6 år sedan eller född i Sverige
- Högsta utbildning för vårdnadshavare
- Ekonomiskt bistånd
- Familjeförhållande (bor med vårdnadshavare)

Bakgrundsvariablerna betydelse för elevernas betygsresultat uttrycks i modellen som relativa odds. Det vill säga för varje variabel (exempelvis kön) säger oddset hur stor risk det är att inte nå målen för den ena gruppen (pojke) jämfört med referensgruppen (flicka), samtidigt som övriga faktorer beaktas.

Variationen mellan enheterna uttrycks som indexvärden där genomsnittet är 100 och enheter vars elevgrupper har ett större behov har ett indexvärde över 100 och enheter med behov som är mindre än snittet har ett indexvärde mindre än 100.

3.3.2 Uppdatering och tillämpning av modellen

Uppdatering av modellen, det vill säga bakgrundsvariablerna som ingår i modellen, sker av SCB.

Tillämpning av modellen sker årligen utifrån aktuellt läsårs barn- och elevunderlag.

Oddsquoterna kan därmed variera mellan åren beroende på aktuell barn- och elevstruktur.

3.3.3 Strukturresursens storlek

Strukturresursens storlek, det vill säga graden av omfördelning, är ett sätt att beskriva hur mycket av grundresursen som satsas på att utjämna skillnader mellan skolorna beroende på elevgruppernas behov.

Modellen skattar risken att barnen och eleverna inte ska nå målen, men den ger ingen grund för hur stor omfördelningen mellan enheterna ska vara.

Variationen mellan enheterna uttrycks i modellen som indexvärden vilka ger underlag för resursberäkningen per enhet. Graden av omfördelning styrs genom val av brytpunkt.

I Norrtälje kommun används index 50 som brytpunkt för vilka skolor som ska få del av strukturrensen.

Enheter med färre än 15 vid årets avläsningstillfälle erhåller en genomsnittlig strukturersättning per år och barn.

3.3.4 Årlig beräkning och uppdatering av strukturtillägg

Strukturtillägg beräknas per räkenskapsår utifrån elevsammansättning höstterminen innan kommande räkenskapsår.

Strukturtillägget baseras på de elever skrivna i Norrtälje kommun som vid mättillfället är inskrivna vid respektive skolenhet. Till fristående skolenheter betalas strukturtillägg ut oavsett var skolan är belägen. För kommunala skolenheter utanför Norrtälje kommun kan strukturtillägg betalas ut utifrån överenskommelse om mottagning av elev och därmed förknippad ersättning.

Barn- och utbildningskontoret ansvarar för att senast i oktober respektive år göra en beräkning av strukturrensen utifrån skattad risk/behov per enhet utifrån det nya läsårets inskrivna barn och elever.

4. Lokaliseringstillägg

Norrtälje kommun prioriterar att ha grundskolor i mindre orter för att behålla attraktivitet och skapa förutsättningar för en god samhällsutveckling i hela kommunen. Detta sker genom ett lokaliseringstillägg. Tillägget är avsett att skapa möjligheter för en god kvalitet i undervisningen.

Lokaliseringstillägget fördelas enligt en likabehandlingsprincip, där varje skolenhet som uppfyller kriterierna och beviljas tillägget får detta på samma grunder.

Lokaliseringstillägget ges under förutsättning att skolenheten uppfyller nedanstående kriterier:

- Skolenheten ska vara belägen i något av Norrtälje kommun särskilt fastställda områden där det ur ett invånarintresse bedöms särskilt viktigt att bedriva skolverksamhet.
- Skolenheten har tillstånd av Skolinspektionen att bedriva verksamhet för åtminstone årskurserna F–6 och bedriver också sådan verksamhet.
- Skolenheter ska ha ett genomsnittligt delningstal (per årskurs F-6) om maximalt 10 elever.

För lokaliseringstillägget gäller i övrigt följande:

- De områden inom vilka lokaliseringstillägg kan utgå fastställs av barn- och skolnämnden.
- Lokaliseringstilläggets totala storlek bestäms årligen av barn- och skolnämnden i budget.
- Skolenheten erhåller endast tillägget för elever från förskoleklass till och med årskurs 6.
- Lokaliseringstillägget beräknas per år och utbetalning sker med en tolfedel per månad.

- En huvudman kan beviljas lokaliseringersättning för en eller flera skolenheter som uppfyller kriterierna.

För kommunala skolor utgår lokaliseringstillägget i form av ett verksamhetsstöd.

5. Tilläggsbelopp per elev

5.1 Omfattande behov av särskilt stöd

Skollagen anger att om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Om utredning visar att eleven är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Tilläggsbeloppet bestäms individuellt utifrån elevens behov. Ansökan om tilläggsbelopp sker hos Centrala barn- och elevhälsan i Norrtälje kommun.

Tilläggsbeloppet är avsett att ge möjlighet till särskild ersättning för enskilda elever som har omfattande behov av särskilt stöd. Det ska avse extraordinära stödåtgärder, som inte har koppling till den vanliga undervisningen, till exempel tekniska hjälpmedel, assistenthjälp och anpassning av en skollokal. Det kan också vara fråga om stödåtgärder åt elever med stora inlärningssvårigheter som beror på språkliga eller sociala faktorer.

Hemkommunen är inte skyldig att betala tilläggsbelopp för en elev, om betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för kommunen.

Resurserna för tilläggsbelopp för omfattande behov av särskilt stöd finns i sin helhet på barn- och skolnämnden och volymjusteras årligen utifrån förändrat barn- och elevantal i budgeten.

För kommunala förskolor utgår tilläggsbeloppet i form av ett verksamhetsstöd.

5.2 Modersmålsundervisning

En elev som har en vårdnadshavare med annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet och eleven har grundläggande kunskaper i språket.

Eleven har rätt till undervisning i det fall minst fem elever i kommunen har behov av undervisning i samma språk. Rektor fattar beslut om rätt till undervisning, varefter skolan ansöker om tilläggsbelopp hos Norrtälje kommun som beslutar i enlighet med gällande riktlinjer för modersmålsundervisning.

Modersmålsersättning ges till såväl kommunala som fristående skolor. Norrtälje kommun erbjuder samtliga grundskolor belägna i kommunen, oavsett huvudman, att ta del av kommunens modersmålsverksamhet till en kostnad motsvarande tilläggsbeloppet. Skolenheten förväntas att i förekommande fall tillhandahålla ändamålsenlig lokal.

Studiehandledning på modersmål ingår inte i tilläggsbeloppet för modersmål utan i grundbeloppet. I de fall eleven har rätt till studiehandledning på sitt modersmål erbjuder Norrtälje kommun samtliga grundskolor, oavsett huvudman, detta som en avtalad tjänst enligt särskild timkostnad.

5.3 Lovskola

Bidrag i form av tilläggsbelopp för lovskola enligt Skollagen 10 kap. 23 a - 23 f §§ ges för elever som har rätt att delta i obligatorisk lovskola. För att huvudmannen ska få ersättning krävs att eleven deltagit i lovskola under pågående läsår och/eller närmast efterföljande sommarlov i årskurs 8 respektive årskurs 9.

Beloppet fastställs varje år. Ansökan om tillägg för obligatorisk lovskola görs enligt särskild rutin.

6. Momskompensation

För den fristående verksamheten utgår enligt schablon ett momspålägg med 6 procent av bidragsbeloppet (grundbelopp och samtliga tillägg som lämnas till respektive verksamhet/enhet) för att kompensera för att de är momsbefriade och därför inte har rätt att lyfta av den ingående momsen.

7. Särskild verksamhet

Huvudprincipen är att all verksamhet ska fördelas och bekostas av grundresursen. Vissa verksamheter har dock till följd av sitt särskilda uppdrag väsentligt högre kostnader eller har svårt att beräkna en kostnad per barn/elev att fördelas via grundresursen. Särskilda resurser behöver då riktas till denna verksamhet och den är därmed anslagsfinansierad. Dessa verksamheter riktar sig till både den kommunala och den enskilda verksamheten.

7.1 Simundervisning

Den läroplansanknutna simundervisningen i grundskolan anslagsfinansieras och genomförs i samverkan med kultur- och fritidsnämnden. Verksamheten omfattar kommunala och fristående grundskolor belägna i Norrtälje kommun. Anslaget räknas inte in i grundbeloppet för grundskolan.

7.2 Naturcentrum

Som del i undervisningen erbjuds samtliga grundskolelever att ta del i verksamhet på ett Naturcentrum med deltagare, natur och hållbarhet i fokus. Verksamheten omfattar samtliga kommunala och fristående grundskolor belägna i Norrtälje kommun. Anslaget räknas inte in i grundbeloppet för grundskolan.

8. Tillägg direkt till elev

8.1 Skolskjuts

Prövningen av en elevs rätt till kostnadsfri skolskjuts sker i enlighet med Norrtälje kommuns riktlinjer. Tillägget söks av och lämnas direkt till elev/vårdnadshavare. Detta gäller oavsett vilken typ av insats som avses, till exempel månadskort i kollektivtrafik, skolbuss eller taxi.

9. Månadsavräkning och utbetalning

Grundresursen betalas ut månadsvis utifrån antal inskrivna barn/elever. Vid årets slut kompenseras barn- och skolnämnden för eventuella volymavvikelser beroende på om det funnits fler eller färre barn/elever i verksamheten än budgeterat.

I förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem, där utbildning påbörjas i augusti, görs avstämning och utbetalning i september månad vilket även reglerar ersättningen för juli och augusti månad, innevarande år.

Till fristående enheter betalas grundresursen ut utan omräkning till respektive enhet.

För den kommunala verksamheten har barn- och skolnämnden ansvar för att göra de eventuella omfördelningar eller särskilda satsningar som anses nödvändiga för att säkra verksamhetens utveckling, goda resultat och barns och elevers rätt till en likvärdig skola.

10. Övrigt avseende fristående verksamheter

Den kommun där den fristående skolan är belägen har rätt till insyn i verksamheten så att kommunen ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt Skollagen (2010:800) och tillgodose allmänhetens behov av insyn. Barn- och skolnämnden handlägger även administrationen av bidragen till dessa.